

Rada Superwizorów Psychoterapii Uzależnień

30-836 Kraków ul. Jerzmanowskiego 40
tel. 12 359 30 18, tel.kom : 507 724 595, , fax 12 633 50 08
Credit Agricole o/Kraków 21 1940 1076 3085 1948 0013 0000

Lp. dz. KSTU.RSPU 9/w19

Kraków, 20.03.2019

Do Komisji
Praw Człowieka, Praworządności i Petycji
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

PETYCJA

Wniosek o wprowadzenie zmian w ustawie z dn. 26.10.1982 r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi regulujących proces kształcenia i zdobywania uprawnień zawodowych w zakresie specjalisty psychoterapii uzależnień oraz instruktora terapii uzależnień

Wniosek stanowi poparcie dla szczegółowych propozycji zgłoszonych we wniosku P9-06/19 przez Krajową Radę Związków i Stowarzyszeń Abstynenckich „Krajowa Rada”

Szanowna Komisjo,
Szanowni Państwo- Senatorowie Rzeczypospolitej Polskiej.

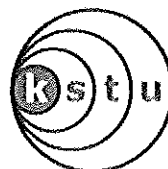
Rada Superwizorów Psychoterapii Uzależnień zwraca się z wnioskiem o pilne wprowadzenie zmian w **ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi**. Popieramy propozycję zgłoszoną we wniosku numer P9-06/19 złożonym 18.02.2019 w Senacie RP przez Krajową Radę Związków i Stowarzyszeń Abstynenckich „Krajowa Rada”, którą jako eksperci w dziedzinie leczenia uzależnień- popieramy.

Podkreślamy, w interesie ochrony całego systemu leczenia i pacjentów- osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin, że konieczna jest nowelizacja tej ustawy, **poprzez niezwłoczne wprowadzenie zapisów dotyczących kształcenia i zdobywania uprawnień zawodowych w zakresie specjalisty psychoterapii uzależnień oraz instruktora terapii uzależnień.**

Uzasadnienie.

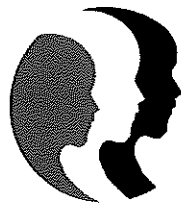
System kształcenia specjalistów prowadzących terapię osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin oraz wymagania stawiane podmiotom prowadzącym szkolenia, regulowane były dotychczas Rozporządzeniem Ministra Zdrowia, zaś nadzorowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA). W/w Rozporządzenie obowiązywało do 31.12.2018 roku.

PTBU

System szkolenia na
ścieżce PARPA

Rada Superwizorów Psychoterapii Uzależnień

30-836 Kraków ul. Jerzmanowskiego 40
tel. 12 359 30 18, tel.kom : 507 724 595, , fax 12 633 50 08
Credit Agricole o/Kraków 21 1940 1076 3085 1948 0013 0000

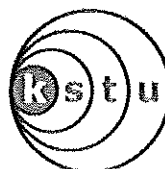
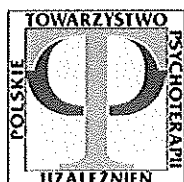
prezentuje wysoki poziom zarówno merytoryczny jak i organizacyjny, osoby przygotowujące do zawodu w czasie szkolenia teoretycznego odbywają szkolenia praktyczne (praca z pacjentami pod nadzorem specjalistów i superwizorów.) Obecnie Minister Zdrowia, motywując brakiem uregulowań prawnych szkoleń przygotowujących do pracy z pacjentami uzależnionymi od alkoholu i rodzinami osób uzależnionych, podjął decyzję o włączeniu ścieżki kształcenia PARPA do ścieżki Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii (KBPN) szkolącego terapeutów do pracy z osobami uzależnionymi od narkotyków. Programy szkoleń, wymagania stawiane przyszłym specjalistom kształconym w nurcie PARPA i KBPN **znacząco różnią się**, np. KBPN nie wymaga na egzaminie wykazania się umiejętnością psychoterapii członków rodzin osób uzależnionych, egzamin praktyczny w PARPA obejmuje opisanie i obronę dwu przypadków - osoby uzależnionej i członka rodziny (osoby współuzależnionej). Podkreślamy, że art. 22.3 i art. 23.1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości nakłada na placówki leczenia uzależnień obowiązek prowadzenia terapii rodzin osób uzależnionych od alkoholu.

Uregulowanie prawne szkoleń w nurcie PARPA wymaga wprowadzenia uzupełnień do ustawy o wychowaniu w trzeźwości, (popieramy konkretne propozycje zmian zaproponowane we wniosku P9-06/19), w przeciwnym wypadku grozi nam załamanie dotychczasowego systemu leczenia osób uzależnionych od alkoholu i ich bliskich w Polsce.

Uwagi prawne:

1. W praktyce terapii uzależnień, zgodnie z zapisami stanowionego przez państwo prawa, wykształciły się **de facto** dwa zawody – terapeuty uzależnienia od narkotyków i terapeuty uzależnienia od alkoholu.
2. Podsumowanie stanu faktycznego, w kontekście obecnej sytuacji prawnej wskazuje, iż:
  - *ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* potwierdziła wcześniejszą, ustawową regulację zawodu terapeuty uzależnienia od narkotyków, określając go jednocześnie mianem "specjalista psychoterapii uzależnień". Zawód ten istnieje, ma swoją specyfikę i system uzyskiwania uprawnień. Jednocześnie dodać należy, że nowela ta zmieniła określenie regulowanego ustawowo zawodu, gdyż wcześniej, na mocy *ustawy z 29 lipca 2006r. o przeciwdziałaniu narkomanii*, określany on był mianem „specjalisty terapii uzależnień.
  - *ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* nie zawiera żadnych regulacji co do kwalifikacji

PTBU

Rada Superwizorów Psychoterapii Uzależnień

30-836 Kraków ul. Jerzmanowskiego 40
tel. 12 359 30 18, tel.kom : 507 724 595, , fax 12 633 50 08
Credit Agricole o/Kraków 21 1940 1076 3085 1948 0013 0000

zawodowych terapeutów leczących uzależnienie od alkoholu. Jednak istniejący de facto zawód terapeuty uzależnienia od alkoholu był uregulowany rozporządzeniem do ustawy i określany mianem „specjalisty psychoterapii uzależnień”. Było to niekonstytucyjne, ponieważ tak szeroki zakres regulacji rozporządzenia stanowił przekroczenie zakresu delegacji ustawowej, która mówi tylko, że minister ma określić kwalifikacje personelu (a nie sposób ich uzyskiwania).

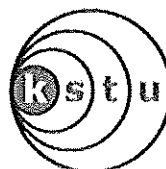
- *ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej stworzyła zatem sytuację, w której dwa różne zawody mają tę samą nazwę i regulowane są dwoma aktami prawnymi różnego rzędu (jeden mocą ustawy z 29 lipca 2006r. o przeciwdziałaniu narkomanii, drugi mocą rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie organizacji, kwalifikacji personelu, sposobu funkcjonowania i rodzajów podmiotów leczniczych wykonujących świadczenia stacjonarne i całodobowe oraz ambulatoryjne w sprawowaniu opieki nad uzależnionymi od alkoholu oraz sposobu współdziałania w tym zakresie z instytucjami publicznymi i organizacjami społecznymi)*

W odniesieniu do skutków praktycznych powodowanych proponowanymi obecnie zapisami prawnymi podkreślić należy, że zmiana *rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie organizacji, kwalifikacji personelu, sposobu funkcjonowania i rodzajów podmiotów leczniczych wykonujących świadczenia stacjonarne i całodobowe oraz ambulatoryjne w sprawowaniu opieki nad uzależnionymi od alkoholu oraz sposobu współdziałania w tym zakresie z instytucjami publicznymi i organizacjami społecznymi* w ten sposób, że terapeuci uzależnienia od alkoholu zostaną w nim zdefiniowani jako specjaliści psychoterapii uzależnień (czyli jako terapeuci uzależnienia od narkotyków) jest merytorycznie błędna. Terapeuci uzależnienia od narkotyków i terapeuci uzależnienia od alkoholu mieli bowiem dotychczas **różne ścieżki kształcenia i różne kwalifikacje**, ze względu na odmienną specyfikę obu grup pacjentów (patrz: różnice w programach ramowych). Projekt rozporządzenia de facto likwiduje terapeutów uzależnienia od alkoholu jako odrębny zawód (regulowany rozporządzeniem) i stanowi, że od tej pory leczeniem alkoholizmu będą się zajmowali terapeuci uzależnienia od narkotyków. Spowoduje to spadek jakości usług i będzie miało negatywne skutki społeczne.

Zwrócić także należy uwagę na przesłanki wskazujące na niekonstytucyjność projektowanych przez MZ rozporządzeń:

- niezależnie od powyższego, projektowane rozporządzenie będzie niekonstytucyjne, jego wydanie będzie bowiem również oznaczało niezastosowanie się do wytycznych dotyczących treści rozporządzenia.

PTBU

Rada Superwizorów Psychoterapii Uzależnień

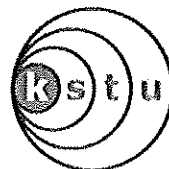
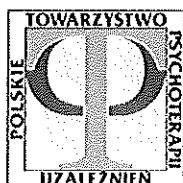
30-836 Kraków ul. Jerzmanowskiego 40

tel. 12 359 30 18, tel.kom : 507 724 595, , fax 12 633 50 08

Credit Agricole o/Kraków 21 1940 1076 3085 1948 0013 0000

- zgodnie z art. 92 ust. 1 zd. 2 Konstytucji, „Upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu”.
- wytyczne, zgodnie z § 66 Zasad Techniki Prawodawczej, są wskazówkami wyznaczającymi treść rozporządzenia lub sposób ukształtowania jego treści. W wytycznych można wskazać w szczególności:
  - 1) wymagania, jakim mają odpowiadać rozwiązania przyjęte w rozporządzeniu;
  - 2) cele, jakie mają zostać osiągnięte przez rozporządzenie;
  - 3) okoliczności, jakie należy uwzględnić, tworząc rozporządzenie.
- zgodnie z utrwalonym orzecznictwem TK, wytyczne mogą być rekonstruowane z treści całej ustawy, a przepis upoważniający do wydania aktu podustawowego, nie może przekazywać do unormowania aktem wykonawczym spraw niewyjaśnionych lub nasuwających trudności przy opracowaniu ustawy (por. wyrok TK z dnia 26 czerwca 2001 r., U 6/00)
- nie ulega wątpliwości, że całokształt przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wskazuje, iż osobami wchodzącymi w skład personelu podmiotów wykonujących działalność w zakresie leczenia odwykowego powinny być osoby mające kwalifikacje, pozwalające na prowadzenie skutecznej terapii uzależnienia od alkoholu oraz członków rodzin. Osoby określone w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej jako specjaliści psychoterapii uzależnień nie są takimi osobami. Nie mają potrzebnych kwalifikacji, ponieważ system kształcenia i certyfikowania zawarty w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii jest nieadekwatny do potrzeb leczenia osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin.
- wskazanie w rozporządzeniu, że to oni stanowić mają personel podmiotów wykonujących działalność w zakresie leczenia uzależnienia od alkoholu będzie przekroczeniem zakresu delegacji ustawowej, tak samo jak byłoby nim wskazanie, że personel ten stanowić mają przedstawiciele jakiegokolwiek innego zawodu. Zakres delegacji ustawowej art. 22 ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nie przewiduje dowolności ministra w określaniu kwalifikacji personelu. Minister ma obowiązek określić te kwalifikacje w sposób adekwatny do celów jakie mają zostać osiągnięte uwzględniając okoliczności wynikające z ustawy. Celem jaki ma zostać osiągnięty, jest stworzenie warunków do skutecznego leczenia alkoholizmu, a w tym leczenia członków rodzin (osób współuzależnionych i z

PTBU

Rada Superwizorów Psychoterapii Uzależnień

30-836 Kraków ul. Jerzmanowskiego 40
tel. 12 359 30 18, tel.kom : 507 724 595, , fax 12 633 50 08
Credit Agricole o/Kraków 21 1940 1076 3085 1948 0013 0000

syndromem DDA), do czego zobowiązuje art.22 ust.1 tejże.

W tej sytuacji, właściwym rozwiązaniem będzie wprowadzenie do ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi regulacji zawodu terapeuty uzależnienia od alkoholu, opartego na dotychczasowych doświadczeniach i dotychczasowym systemie szkoleń i certyfikowania (zawartym do tej pory w rozporządzeniu do ustawy) Do czasu aż to nastąpi konieczne jest rozwiązanie przejściowe, polegające na wydaniu nowego rozporządzenia do ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, które nie zmieni jednakże zasad szkoleń i certyfikowania, a jedynie zmieni nazwę zawodu terapeuty uzależnienia od alkoholu tak aby usunąć kolizję nazewnictwa z tym, które zawarte jest w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W ten sposób utrzymana zostanie odrębność obydwu zawodów, konieczna dla zachowania odpowiedniego poziomu leczenia oraz rzetelnego przygotowania integracji obu ścieżek szkolenia i potwierdzania kwalifikacji.

Zwracamy się do Państwa Komisji- Senatorów RP z prośbą o pomoc w krytycznej sytuacji i załączamy szczegółowe materiały.

Oświadczenie.

Wyrażam zgodę na opublikowanie na stronie internetowej powyższej petycji wraz z podaniem mojego imienia i nazwiska

Z wyrazami szacunku, w imieniu Rady Superwizorów Psychoterapii Uzależnień.

Dorota Reguła
Jacek Telesfor Kasprzak
Sławomir Grab
Iwona Kołodziejczyk
Grażyna Rychlicka- Schirmer
Bożena Maciek-Haścilo
Zofia Sobolewska- Mellibruda
Rajmund Janowski

Agnieszka Litwa- Janowska
Przewodnicząca RSPU

PTBU

